

Agnieszka Ostrowska-Metelska

Przegląd czasopism prawniczych

Palestra 42/9-10(489-490), 163-167

1998

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PRZEGLĄD CZASOPISM PRAWNICZYCH

Glosa nr 6, 1998 r.

Adam Opalski porównuje tworzenie koncernu w polskim prawie spółek na tle prawa niemieckiego. Autor prezentuje rozwiązania przyjęte w polskim prawie analizując stan prawny będący podstawą powstania koncernu. Omawia jawność tworzenia koncernu w prawie niemieckim, przedstawia obowiązki informacyjne istniejące w prawie polskim oraz propozycje nowych regulacji. Tekst przybliży także temat kontroli powstania koncernu pokazując ogólne przepisy polskiego i niemieckiego prawa spółek, obowiązek przejęcia akcji akcjonariuszy mniejszościowych w prawie polskim i emisję obligacji przez spółkę. Jedną z najważniejszych nowości, jaką w stosunku do dotychczasowej treści kodeksu handlowego w części dotyczącej spółek akcyjnych wprowadziła ustawa z 21 sierpnia 1997 r. – „Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi” jest regulacja zasad i trybu wykonywania przez akcjonariuszy spółki publicznej prawa pierwszeństwa w objęciu akcji nowej emisji, czyli prawa poboru. Problem ten przedstawia Ludwik Sobolewski w artykule pt: „Prawo poboru i wyłączone prawo objęcia proporcjonalnej liczby akcji spółki publicznej”.

Ponadto orzeczenia i glosy m.in.: Kwalifikacja stawu rybnego dla celów podatku rolnego, legalność rozporządzenia w sprawie stawki podatkowej, niekonstytucyjność ustalania „dodatкового zobowiązania podatkowego”.

Przegląd Prawa Handlowego nr 6, 1998 r.

Proces konsolidacji firm tak popularny na świecie obejmuje również Polskę. Przyjmuje się, że najefektywniejszą formą globalizacji jest zwiększenie wielkości firm w drodze fuzji, co daje korzyści podatkowe, nabycie aktów przedsiębiorstwa po cenie niższej od kosztu odtworzenia – np. zakup przedsiębiorstwa poniżej jego rzeczywistej wartości. Problem ten przedstawia Michał Romanowski w artykule pt: „Łączenie spółek akcyjnych a obrót publiczny”. O początku biegu terminu przedawnienia roszczeń wynikających z umowy o dzieło pisze Jerzy P. Naworski. W rozważaniach swoich nawiązuje do uchwały Sądu Najwyższego z 1997 r., która określa początek biegu dwuletniego terminu z art. 664 k.c. O niedokapitalizowaniu spółki z o.o. a wysokości kapitału zakładowego mówi tekst Michała Mיעińskiego. Praktyka obrotu dostarcza liczne przykłady spółek z o.o. prowadzących działalność o znacznych rozmiarach, w których kapitał zakładowy został

ustalony w minimalnej kodeksowej wysokości, a zatem w wielkości nieadekwatnej w stosunku do realnie prowadzonej przez spółkę działalności przedmiotu przedsiębiorstwa oznaczonego w umowie spółki. Nie ulega wątpliwości, że kalkulacja ryzyka związana z działalnością spółki jest skorelowana z rozmiarem prowadzonej przez nią działalności. Powstaje zatem wątpliwość czy analiza regulacji kodeksu handlowego pozwala na wprowadzanie zasady, że wysokość kapitału zakładowego powinna być dostosowana do przedmiotu przedsiębiorstwa spółki czy też jej rzeczywistej działalności. Odpowiedź negatywna prowadzi do rozważań czy wspólnicy spółki z o.o. mają obowiązek wyposażyć spółkę w inne niż kapitał zakładowy środki finansowe, adekwatne do rozmiaru działalności prowadzonej przez spółkę.

Elwira Marszałkowska-Krześ rozpoczyna cykl artykułów na temat uchwał podejmowanych przez wspólników spółek. Pierwszy z serii artykułów dotyczy charakteru prawnego uchwały. „Weksel *in blanco* jako papier wartościowy inkorporujący prawo wypełnienia” to tytuł artykułu Magdaleny Wilejczyk, który jak czytamy we wstępie, ma na celu nie tyle zaprezentowanie własnego spojrzenia autorki na problem, lecz sprowokowanie dyskusji. Szeroki przegląd orzecznictwa Sądu Najwyższego.

***Monitor Podatkowy* nr 6, 1998 r.**

Andrzej Gomułowicz tekstem o powstaniu zobowiązań podatkowych kontynuuje cykl dotyczący ordynacji podatkowej. W części pierwszej, opublikowanej w tym numerze zostały omówione zagadnienia dotyczące przekształcenia obowiązku podatkowego w zobowiązaniach podatkowych. O podatkowych konsekwencjach zmian podmiotowych w spółce cywilnej pisze Olgierd Łunarski wskazując na fakt, iż w ostatnich latach spółki cywilne zaczynające działalność jako małe firmy zmieniły się w duże przedsiębiorstwa o wielomilionowych obrotach. Nie doszło natomiast do zmiany formy prawnej, w której działały. To zadecydowało, że wiele unormowań prawnych mających za przedmiot regulacji funkcjonowanie spółki cywilnej jest nieadekwatnych do rozmiarów prowadzonej działalności.

Artykuł Anny Kamińskiej pt: „Odsetki za zwłokę i opłata prolonacyjna w ordynacji podatkowej” zawiera porównania regulacji ustawowych dotyczących problematyki naliczania odsetek za zwłokę oraz opłaty prolonacyjnej, wynikającej z ordynacji podatkowej, z dotychczas obowiązującymi w tej materii przepisami ustawy o zobowiązaniach podatkowych. Przegląd orzecznictwa z zakresu prawa podatkowego m.in.: podatkowa ulga budowlana, opłata skarbową od umowy

cesji wierzytelności, opodatkowanie zakładu budżetowego podatkiem od nieruchomości, zwrot nienależnie uiszczonyj opłaty skarbowej.

Przegląd Sądowy nr 5, 1998 r.

Walerian Sanetra pisze o konstytucyjnej ochronie wolności i praw pracowniczych rozpatrując tematy: indywidualnych i zbiorowych praw pracowniczych, szczególnej cechy konstytucyjnych wolności i praw pracowniczych i ich ochronę, „stosowanie” konstytucyjnych wolności i praw. Fryderyk Zoll w artykule pt: „Prawo własności w Europejskiej Konwencji Praw Człowieka z perspektywy polskiej” wyraża następującą myśl: „Z biegiem czasu widoczny będzie proces ufunkcjonalnienia prawa własności, który można będzie przedstawić jako jego desakralizację, wyrażoną sformułowaniem nieobecnyj także etyce chrześcijańskiej «własność zobowiązuje». Z tego trendu wywodzi się także znane naszemu kodeksowi cywilnemu ograniczenie prawa własności w art. 140 nie tylko ustawami, ale również społeczno-gospodarczym przeznaczeniem rzeczy, jak i zasadami współżycia społecznego. Kryterium społeczno-gospodarczego przeznaczenia jak i zasad współżycia społecznego jest także, zgodny z wyrażoną w art. 5 k.c. wolą ustawodawcy, immanentną granicą każdego prawa podmiotowego”.

Zagadnieniami odpowiedzialności za łapownictwo w kodeksie karnym z 1997 r. zajmuje się Mirosław Surkont. O istotnych zmianach dotyczących instytucji przerwy i odroczenia kary w nowym kodeksie postępowania karnego pisze Tomasz Grzegorzcyk.

Ustawa z 29 lipca 1997 r. – Prawo bankowe wprowadziła pierwszą normatywną regulację przewłaszczenia na zabezpieczenie w polskim prawie cywilnym. Jacek Gołaczyński omawiając aktualną regulację prawną tej instytucji skrótowo przedstawia przewłaszczenie na zabezpieczenie w wybranych krajach europejskich. Skuteczność środków tymczasowych stosowanych wobec nieletnich ocenia w swoim artykule Henryk Oślizło. Bardzo ważny dla praktyków, szczególnie obrońców tekst o łagodniejszym karaniu oskarżonych, którzy przyznają się do popełnienia przestępstw pióra Andrzeja R. Świątłowskiego.

Przegląd Ubezpieczeń nr 6, 1998 r.

O kontrowersjach dotyczących statusu kombatanta i jego uprawnień traktuje tekst Zbigniewa Myszki. Największe spory budzi kwestia, czy ustawowe określenie „uprawnienia kombatanckie” obejmuje także prawo do renty inwalidy wojennego. Małgorzata Gersdorf także zajmuje się uprawnieniami kombatantów w artykule pt: „Renta inwalidzka dla kombatanta z tytułu pobytu w obozie dla internowanych na

terenach byłego Związku Radzieckiego''. O korektach przepisu stanowiącego, iż prawo do renty i emerytury ulega zawieszeniu w razie wyjazdu rencisty za granicę na pobyt stały, a także na pobyt czasowy, trwający dłużej niż 12 miesięcy, brak było odmiennych umów międzynarodowych – pisze Jerzy Kuźniar. Znaczącą korektę omawianego przepisu przyniosło orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z 1992 r. uznające, że przepis ten jest niezgodny z konstytucją. Zdaniem Trybunału prawo do emerytury i renty nie jest jedynie świadczeniem ze strony państwa, które państwo może swobodnie przyznać, zabierać lub zmniejszać, lecz uprawnieniem nabytym w wyniku opłacania składek ubezpieczeniowych, upływu określonego czasu i wystąpienia ryzyka ubezpieczeniowego. O gwarancjach ubezpieczeniowych na rzecz urzędów celnych w świetle przepisów Kodeksu celnego mówi tekst Andrzeja Jasińskiego. 1 stycznia 1998 r. weszła w życie ustawa Kodeksu celnego wprowadzająca zasadnicze zmiany do obowiązujących uprzednio zasad udzielania przez zakłady ubezpieczeniowe gwarancji ubezpieczeniowych na rzecz organów celnych. Józef Krukowski zajmuje się tematem coraz częstszego zjawiska przejmowania przez zakłady ubezpieczeniowe uszkodzonych w wypadkach drogowych lub innych zdarzeniach samochodów za odszkodowanie równe wartości rynkowej pojazdu przed jego uszkodzeniem. Ponadto dalszy ciąg praktycznego komentarza do ustawy o zasiłkach rodzinnych i pielęgnacyjnych autorstwa Aliny Wypych i Waldemara Uziaka i orzecznictwo z zakresu tematyki ubezpieczeniowej.

Przegląd Podatkowy nr 6, 1998 r.

„Ulgi mieszkaniowe – wykonanie orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego’’ to tytuł artykułu Ireny Ożóg. Autorka zajmuje się omówieniem zmian obowiązujących od 1997 r. (wprowadzonych ustawą z 21 listopada 1996 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych) dotyczących zasady odliczania osobistych ulg mieszkaniowych, inwestycyjnych i remontowych. Ceny transferowe to hasło coraz modniejsze, stające się stałym elementem polskiej rzeczywistości podatkowej, twierdzi Renata Dłuska w swoim artykule. Czy mają rację podatnicy, którzy ciągle uważają, że ten problem ich nie dotyczy? Gorący temat – czy stypendia naukowe i za wyniki w nauce, jako tzw. trwałe ciężary dają prawo do ulgi podatkowej – komentują specjaliści z prawa podatkowego, zaproszeni przez redakcję do dyskusji: Dariusz Niestrzębowski, Andrzej Taudul i Elżbieta Sadoch.

Ważny dla palestry tekst Michała Stolarka. Autor w artykule pt: „Opodatkowanie wolnego zawodu’’ napisanym w związku z nowelizacją ustaw o adwokaturze i radcach prawnych analizuje te przepisy

prawa podatkowego, które wiążą się z opodatkowaniem wolnego zawodu na zasadach ogólnych. O podatkowych skutkach umorzenia zobowiązań osób fizycznych pisze Robert Żukowski rozważając, czy i kiedy przysporzenie majątkowe powstałe w takiej sytuacji podlega opodatkowaniu podatkiem dochodowym. Ponadto obszernie tematycznie poradnik doradcy podatkowego, wyjaśnienia i interpretacje.

Przegląd Prawa Europejskiego nr 1, 1998 r.

Na łamach pisma, ukazującego się od niedawna – to czwarty numer – znajdują się stałe działy zawierające: przegląd orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, Trybunału Sprawiedliwości, sprawozdania z kongresów. W bieżącym numerze m.in. artykuł Anny Suchockiej o zagadnieniach polskiego prawa karnego na tle prawa europejskiego, sprawozdanie z seminarium o tematyce obrotu kwotami w prawie Wspólnot Europejskich, bibliografia za 1997 r.

Opracowała: *Agnieszka Ostrowska-Metelska*